

OLIKHETER ÄR VÄRDEFULLA

Sakari Topelius skriver i sin bok "Maamme" (1875): "Karelaren är precis som den ljusa sidan av Finlands folk: öppen, artig, livlig och lättsinnig, godtrogen som ett barn, men dock inte utan den finska envisheten. Allt det allvarliga, tystlåtna och trumpna i vårt folk har vi ärvt av tavastlänningarna. Det är egentligen konstigt att Gud har lagt de här två olika folken så nära inpå varandra, att den ena behövs för att kompensera den andras brister."

Det är ingen nyck att evolutionen har skapat olika slag av människor. I den mänskliga stammen har man alltid behövt vildhjärnor, redo att ta risker, smaka på okända växter och färdiga att färdas bortom horisonten. I stammarna har man också alltid haft behov av långsammare, skeptiska medlemmar, vilka hellre håller sig till det som är tryggt och välbekant. Vildhjärnorna omkom på grund av alltför många risktagningar. De trygghetsökande omkom eftersom de inte hade anpassat sig till förändringar. När stammen består av båda delarna, vilka delar erfarenheter med varandra, kan stammen överleva.

Alla karaktärsdrag är bra. Frågan är bara om det finns för mycket eller för litet av dessa. Om man har för lite humor är man en torrboll. Alltför livlig humor kan såra en del. Om man inte är tillräckligt noggrann begår man fel och om man är alltför noggrann håller inte tidtabellen.

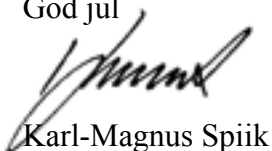
I praktiken kan alla karaktärsdrag tränas, vilket innebär att man går utanför sin egen bekvämlighetszon och gör någonting som inte känns naturligt och som är svårt. Pol.dr Maija-Riitta Ollila: *"Om en blyg person, rädd för att uppträda, vill ändra på sitt beteende, måste hen upprepade gånger trotsa sina rädslor och hålla föredrag om och om igen. Med små steg kan personligheten förändras."*

Under min över 30-åriga karriär har jag kunnat konstatera att det som mest försämrat välbefinnande på arbetsplatser är bristen på förståelse för och uppskattning av olikheter, liksom också egoismen. Fil.professor Jaakko Hintikka har sagt: *"Människan har en medfödd förmåga att granska saker ur olika synvinklar, men den försvinner när tankeverksamheten blir alltför smalspårig och man alltid vill ha rätt."*

Coronapandemin har separerat oss från varandra. Kanske pandemin och den kommande julhelgen kan hjälpa oss att se på våra medmänniskor med nya ögon; att bättre uppskatta olikheter och olika synvinklar. Världen skulle aldrig ha sett en enda uppfinning om inte någon hade tänkt annorlunda, utanför boxen.

Inte ens elden kan förgöra sanningen, men sanningen ser olika ut beroende på ur vilken vinkel eller nivå den betraktas. Att ha ett öppet sinne och ärligt kunna uppskatta sin kompis utvidgar våra synvinklar. Och det behöver vi i dagens bökiga och förändringsbenägna värld.

God jul



Karl-Magnus Spiik